

Câu 1. (3,0 điểm)

Suy nghĩ của anh/chị về ý kiến: *Ai cũng là thợ rèn số phận của chính mình.*

Câu 2. (7,0 điểm)

Cảm hứng về đất nước qua các đoạn trích **Đất Nước** (trích **Mặt đường khát vọng**) - Nguyễn Khoa Điềm, **Người lái đò Sông Đà** - Nguyễn Tuân, **Ai đã đặt tên cho dòng sông?** - Hoàng Phủ Ngọc Tường.

(SGK Ngữ văn 12, Tập một, NXB Giáo dục, 2014)

----- **HẾT** -----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh: ..... SBD: .....

A. YÊU CẦU CHUNG.

- Giám khảo cần nắm được nội dung trình bày trong bài làm của học sinh, tránh đếm ý cho điểm. Vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm, sử dụng nhiều mức độ hợp lý, khuyến khích những bài viết có cảm xúc, sáng tạo.

- Học sinh có thể làm bài theo nhiều cách nhưng nếu đáp ứng những yêu cầu cơ bản của đề, diễn đạt tốt vẫn cho điểm tối đa.

- Điểm bài thi làm tròn đến 0,25.

B. YÊU CẦU CỤ THỂ.

Câu 1 (3,0 điểm).

a) Yêu cầu về kĩ năng:

- Biết cách làm một bài văn nghị luận xã hội, bố cục rõ ràng, lập luận chặt chẽ, vận dụng tốt các thao tác lập luận, dẫn chứng tiêu biểu, chọn lọc để giải quyết vấn đề một cách thuyết phục.

- Hành văn trong sáng, giàu cảm xúc; không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu.

b) Yêu cầu về kiến thức:

Học sinh có thể bày tỏ suy nghĩ theo những cách khác nhau, nhưng cần đảm bảo các ý cơ bản sau:

Ý	Nội dung	Điểm
1	Giải thích ý kiến.	0,5
	“ <i>thợ rèn số phận của chính mình</i> ” là cách nói hình ảnh, nhằm khẳng định vai trò chủ động, quyết định của mỗi con người với vận mệnh của bản thân thông qua việc cố gắng, nỗ lực và rèn luyện.	
2	Bàn luận vấn đề.	1,5
	- Con người có thể là “ <i>thợ rèn số phận của chính mình</i> ” vì cổ nhân có câu: “Gieo suy nghĩ, gặt hành động; gieo hành động, gặt thói quen; gieo thói quen, gặt tính cách; gieo tính cách, gặt số phận”. Chính con người được phép lựa chọn cách mình suy nghĩ theo hướng tích cực hay tiêu cực, đúng đắn hay sai lầm, con người cũng là chủ thể của những hành động để tạo ra những đổi thay trong cuộc sống, chính những hành động lặp đi lặp lại đó của họ sẽ tạo nên tính cách và quyết định tới vận mệnh trong cuộc đời của họ.	0,5
	- Để có thể trở thành “ <i>thợ rèn số phận của chính mình</i> ”, con người cần phải có ý thức và bản lĩnh, không phó mặc cho sự xô đẩy của hoàn cảnh, không đổ lỗi cho các yếu tố khách quan, học cách tự nhận trách nhiệm, dũng cảm đối mặt với những khó khăn, thử thách, những sai lầm, hạn chế của bản thân để nỗ lực vươn lên và rèn luyện.	0,5
	- Tuy nhiên, chúng ta cũng không phủ nhận sự tác động của các yếu tố khách quan tới số phận của mỗi con người, vấn đề là con người cần học cách thích nghi, khắc phục và chuyển hóa các yếu tố đó theo hướng tích cực.	0,5
3	Bài học nhận thức và hành động.	1,0
	- Câu nói trên có tác dụng cổ vũ con người vươn lên kiến tạo cuộc đời mình, vượt qua nghịch cảnh của số phận; thức tỉnh trách nhiệm của con người với bản thân.	0,25
	- Phê phán những người luôn tìm cách thoái thác trách nhiệm và đổ lỗi cho khách quan, ngoại cảnh; ngợi ca những con người có kỷ luật và nghiêm khắc rèn luyện bản thân, chủ động kiến tạo vận mệnh cuộc đời mình.	0,25
	- Liên hệ bản thân, rút ra bài học.	0,5

Câu 2 (7,0 điểm).

a) Yêu cầu về kĩ năng:

Hiểu đề, biết cách làm bài văn nghị luận văn học có bố cục rõ ràng, lập luận chặt chẽ. Biết cách chọn lọc và phân tích dẫn chứng để làm sáng tỏ vấn đề nghị luận. Bài viết mạch lạc, trong sáng, có cảm xúc, không mắc các lỗi diễn đạt, dùng từ, ngữ pháp, chính tả.

b) Yêu cầu về kiến thức:

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đáp ứng được những ý cơ bản sau:

Ý	Nội dung	Điểm
I	Giới thiệu chung.	0,5
	<p>- Cảm hứng về đất nước là một trong những nguồn cảm hứng chủ đạo xuyên suốt các giai đoạn phát triển của văn học Việt Nam.</p> <p>- Nguồn cảm hứng này tiếp tục được kế thừa và phát triển mạnh mẽ trong Văn học Việt Nam giai đoạn sau Cách mạng tháng Tám với sự tham gia của một đội ngũ sáng tác đông đảo. Đất Nước (trích Mặt đường khát vọng) - Nguyễn Khoa Điềm, Người lái đò Sông Đà - Nguyễn Tuân, Ai đã đặt tên cho dòng sông? - Hoàng Phủ Ngọc Tường là những đoạn trích tiêu biểu cho nguồn cảm hứng này.</p>	
II	Giải thích, phân tích, chứng minh vấn đề.	5,5
I	Giải thích.	1,0
a	<p>- Cảm hứng là một trong những phương diện nội dung tình cảm của tác phẩm văn học. Nếu đề tài, chủ đề là những khái niệm thể hiện phương diện khách quan của nội dung tác phẩm thì cảm hứng là khái niệm thuộc về nội dung chủ quan của tác phẩm gắn với chủ thể sáng tạo. Cảm hứng được hiểu là tình cảm nghiêng về lẽ phải, là niềm say mê khẳng định lẽ phải, chân lí, phủ nhận sự giả dối, xấu xa... Cảm hứng bộc lộ khuynh hướng tư tưởng của tác phẩm và biểu hiện chủ yếu qua giọng điệu, ngữ điệu.</p> <p>- Ở đây, khái niệm cảm hứng được hiểu là cảm hứng chủ đạo – nguồn cảm hứng bao trùm, được thể hiện nhất quán trong suốt tác phẩm (khác với cảm hứng sáng tạo là cảm hứng khơi nguồn để người nghệ sĩ viết nên tác phẩm).</p>	0,25 0,25
b	Cảm hứng về đất nước chủ yếu là cảm hứng về thiên nhiên, cuộc sống, con người của đất nước. Đó là tình yêu, niềm tự hào sâu sắc của nhà thơ về vẻ đẹp thiên nhiên đất nước, về đẹp trong cuộc sống và con người Việt Nam; là nỗi đau đớn xót xa khi thấy thiên nhiên, cuộc sống, con người của đất nước mình bị tàn phá, huỷ hoại; là lòng căm giận kẻ thù đã giày xéo đất nước; là khám phá mới mẻ, tiến bộ về đất nước với quan niệm: <i>Đất nước của nhân dân...</i>	0,5
2	Phân tích, chứng minh cảm hứng về đất nước qua các đoạn trích.	4,5
a	<p>Cảm hứng về đất nước được thể hiện trong việc miêu tả, tái hiện bức tranh thiên nhiên tươi đẹp ở mỗi miền đất nước bằng một tình yêu say đắm, thiết tha.</p> <p>- Trong Người lái đò Sông Đà của Nguyễn Tuân: Thiên nhiên Tây Bắc hiện lên qua hình ảnh con Sông Đà với vẻ đẹp vừa hung bạo vừa trữ tình. + Vẻ đẹp hung bạo, dữ dội mang sức mạnh thiên nhiên kì vĩ với cảnh đá bờ sông dựng vách thành, một khúc sông hẹp bị đá chẹt lại như cái yết hầu, mặt ghềnh Hát Loóng sóng nước dữ dội, quãng Tà Mường Vát có những cái hút chết người, những thác nước mà từ xa đã nghe thấy tiếng nước réo, những khúc sông đầy đá to, đá bé như đang dàn thạch trận...</p>	0,75

	<p>+ Thiên nhiên nơi đây còn mang vẻ đẹp thơ mộng, trữ tình với <i>Con Sông Đà tuôn dài tuôn dài như một áng tóc trữ tình</i>, nước Sông Đà mùa xuân dòng xanh ngọc bích, mùa thu nước Sông Đà lừ lừ chín đỏ..., vẻ đẹp mang một màu nắng tháng ba Đường thi “<i>Yên hoa tam nguyệt há Dương Châu</i>”; hồn nhiên như một nỗi niềm cổ tích tuổi xưa...</p> <p>- Trong <i>Ai đã đặt tên cho dòng sông?</i> của Hoàng Phủ Ngọc Tường: Vẻ đẹp của thiên nhiên xứ Huế được tập trung thể hiện qua hình ảnh dòng sông Hương mang vẻ đẹp vừa phóng khoáng, man dại vừa thơ mộng, trữ tình.</p> <p>+ Vẻ đẹp mãnh liệt, dữ dội như bản trường ca của rừng già, rậm rạp giữa bóng cây đại ngàn, mãnh liệt qua những ghềnh thác..., như một cô gái Di-gan phóng khoáng và man dại...</p> <p>+ Vẻ đẹp duyên dáng đầy nữ tính như một người con gái đẹp đi tìm tình yêu đích thực của mình, <i>vẻ đẹp trầm mặc, như triết lí, như cổ thi...</i></p> <p>- Trong <i>Đất nước</i> (trích <i>Mặt đường khát vọng</i>) của Nguyễn Khoa Điềm: + Vẻ đẹp của thiên nhiên được tái hiện bằng việc liệt kê một loạt danh lam thắng cảnh trải dài trên lãnh thổ từ Bắc vào Nam. Đó là những “<i>núi Vọng Phu</i>”, “<i>hòn Trống Mái</i>”, “<i>núi Bút</i>”, “<i>non Nghiên</i>”, là những ao đầm nơi “<i>gót ngựa Thánh Gióng đi qua</i>”, là “<i>đất Tổ Hùng Vương</i>”, là dòng Cửu Long giang <i>xanh thắm...</i></p> <p>+ Thiên nhiên đất nước, qua cái nhìn của Nguyễn Khoa Điềm, hiện lên như một phần tâm hồn, máu thịt của nhân dân. Tất cả đã tạo nên niềm tự hào bất tận về một tổ quốc Việt Nam “<i>non xanh nước biếc</i>”.</p>	<p>0,75</p> <p>0,5</p>
<p>b</p>	<p><i>Cảm hứng về đất nước được thể hiện trong sự trân trọng, ngợi ca vẻ đẹp của cuộc sống, con người Việt Nam.</i></p> <p>- Trong <i>Người lái đò Sông Đà</i> của Nguyễn Tuân: + Vẻ đẹp của cuộc sống lao động hào hùng mà bình dị của người dân Tây Bắc đang hàng ngày, hàng giờ cống hiến tâm sức của mình cho đất nước được thể hiện qua hình tượng người lái đò sông Đà trí dũng, tài hoa. Qua ngòi bút miêu tả của Nguyễn Tuân, ông lái đò mang vẻ đẹp giản dị, thuần phác nhưng đầy trí tuệ và sức mạnh. Đó là vẻ đẹp của một “<i>tay lái ra hoa</i>”, một “<i>nghệ sĩ trong nghệ thuật chèo đò vượt thác</i>”, có khả năng chinh phục thiên nhiên, bắt nó phải phục vụ cho cuộc sống con người.</p> <p>+ Người lái đò sông Đà chính là hình tượng đẹp về người lao động mới của đất nước, là <i>chất vàng mười đã qua thử lửa</i> của con người Tây Bắc nói riêng và con người Việt Nam nói chung trong thời đại cách mạng.</p> <p>- Trong <i>Đất nước</i> (trích <i>Mặt đường khát vọng</i>) của Nguyễn Khoa Điềm: + Vẻ đẹp của tình yêu nước, sự cống hiến, hy sinh thầm lặng để góp phần bảo vệ, dựng xây đất nước. + Vẻ đẹp của phẩm chất cần cù, siêng năng, của lối sống bình dị, ân nghĩa, thủy chung</p>	<p>0,75</p> <p>0,75</p>
<p>c</p>	<p><i>Cảm hứng về đất nước được bộc lộ sâu sắc trong quan niệm mới về đất nước: “Đất nước của nhân dân”.</i></p>	

	<p>- Trong <i>Người lái đò sông Đà</i> của Nguyễn Tuân: Từ việc miêu tả hình tượng người lái đò sông Đà, Nguyễn Tuân thể hiện sự ngợi ca tập thể quần chúng nhân dân. Đó là những người lao động bình thường, âm thầm, giản dị nhưng đã và đang làm nên những kì tích lớn lao góp phần dựng xây đất nước.</p> <p>- Trong <i>Đất nước</i> (Trích <i>Mặt đường khát vọng</i>) của Nguyễn Khoa Điềm: Tư tưởng <i>Đất nước của nhân dân</i> được tác giả khám phá và sáng tạo hết sức độc đáo. Nhà thơ đã khẳng định vai trò lớn lao cùng sức mạnh kì diệu của nhân dân trong sự nghiệp xây dựng cũng như bảo vệ Tổ quốc suốt bốn nghìn năm lịch sử dân tộc như một cách cắt nghĩa bằng con đường của nghệ thuật cho những câu hỏi lớn: <i>Đất nước có từ bao giờ? Đất nước được hình thành và phát triển như thế nào? Đất nước do ai tạo dựng?...</i> Từ đó nhà thơ đi đến khái quát, khẳng định đầy tự hào, xúc động: <i>Đất Nước của Nhân Dân, Đất Nước của ca dao thần thoại</i>. Nhờ sử dụng chất liệu văn hóa dân gian, người viết đã tạo dựng một hình tượng đất nước bình dị, dân dã, thân thuộc mà vô cùng thiêng liêng, mới mẻ, hiện đại.</p>	<p>0,5</p> <p>0,5</p>
III	Nhận xét, đánh giá.	1,0
	<p>- Nội dung: + Cảm hứng về đất nước trong văn học Việt Nam sau Cách mạng tháng Tám có cội nguồn từ truyền thống yêu nước cao đẹp được hun đúc suốt mấy ngàn năm lịch sử dân tộc, được khơi nguồn từ những thử thách ác liệt của lịch sử 30 năm chiến tranh gian khổ và công cuộc xây dựng đất nước trong hòa bình. + Cảm hứng về đất nước có ý nghĩa lớn trong việc tạo nên một trong những phương diện nội dung quan trọng nhất của văn học Việt Nam sau Cách mạng tháng Tám. Qua những trang thơ, trang văn ra đời trong những hoàn cảnh lịch sử khác nhau của đất nước, các tác giả thời kì này đã thể hiện một cách đa dạng cảm hứng về đất nước, đã bộc lộ một cách sâu đậm, thấm thía, cảm động tấm lòng yêu nước của con người Việt Nam. Chính những trang thơ, trang văn này đã khơi dậy trong ta niềm tự hào dân tộc, tình yêu, sự gắn bó cũng như trách nhiệm với đất nước trong hiện tại và tương lai.</p> <p>- Nghệ thuật: Cảm hứng về đất nước được thể hiện qua những phong cách nghệ thuật độc đáo (ngòi bút tài hoa uyên bác của Nguyễn Tuân; lối hành văn hướng nội, súc tích, mê đắm và tài hoa của Hoàng Phủ Ngọc Tường; sự kết hợp giữa xúc cảm nồng nàn và suy tư sâu lắng của Nguyễn Khoa Điềm), qua sự đa dạng phong phú của các thể loại, qua những so sánh, liên tưởng độc đáo...</p>	<p>0,5</p> <p>0,5</p>

Điểm toàn bài là điểm tổng của các câu cộng lại, làm tròn đến 0,25 điểm.

----- HẾT -----